

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО

В.о. директора Навчально-наукового
інституту
фінансів, економіки, управління та права
к.е.н., доцент

І.М. Крекотень

« 12 » ТРАВНЯ 2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор
д.е.н., професор

В.О. Онищенко

« 15 » ТРАВНЯ 2022 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
освітній ступінь «магістр»

Програма затверджена на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту
фінансів, економіки та менеджменту від «12» травня 2022 р. № 21

ПОЛТАВА 2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою фахового вступного випробування є перевірка та оцінювання теоретичної і практичної підготовки бакалавра, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців.

Фахове вступне випробування зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», проводиться фаховою атестаційною комісією, яка затверджується наказом ректора Національного університету Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка, на підставі програми, затвердженої на засіданні приймальної комісії.

Склад комісії визначається з урахуванням специфіки спеціальності. В роботі атестаційної комісії беруть участь спеціалісти і провідні викладачі з дисциплін, що включені до складу іспиту. Фахове вступне випробування проводиться шляхом виконання та подальшого оцінювання комплексного кваліфікаційного завдання.

2. ЕТАПИ ТА ЗМІСТ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування складається з тестової перевірки знань абітурієнтів. Тестова перевірка знань охоплює наступні дисципліни:

страхування;
податкова система;
фінанси
фінанси підприємств;
банківська система.

Проведення фахового вступного випробування повинне ґрунтуватись на наступних принципах:

- уніфікація методики та умов проведення фахового вступного випробування;
- забезпечення інформаційної та психологічної підготовки вступників до фахового вступного випробування;
- зв'язок внутрішньовузівського контролю з галузевою системою атестації та ліцензування фахівців;
- дотримання вимог секретності при використанні чи зберіганні матеріалів діагностики.

3. ВИМОГИ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання повинні бути закритої форми, мати чотири варіанти відповідей, серед яких вірна одна.

Кількість тестових завдань з відповідної дисципліни визначається фаховою атестаційною комісією. Загальна кількість тестових завдань складає 40.

4. ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Протягом однієї астрономічної години здійснюється тестування з використанням стандартних білетів.

Кожний студент вносить в бланк для відповідей свої реквізити і протягом 60 хвилин відповідає на тестові завдання.

5. СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ

Фахове вступне випробування оцінюються за стобальною шкалою (від 100 до 200). Вступники, які вступають на небюджетну форму навчання на основі ОС «магістр» та ОКР «спеціаліст» за кошти фізичних або юридичних осіб, допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання на основі співбесіди, яка проводиться за програмою вступного випробування. Перевірка тестових завдань здійснюється за ключем.

Загальна оцінка знань вступників визначається сукупністю правильних відповідей. Вагомість одного тестового завдання 2,5 бала. Максимальна кількість балів, яку може набрати вступник – 200.

Таблиця критеріїв оцінювання знань:

Кількість правильних відповідей	Бали	Кількість правильних відповідей	Бали
1	102,5	21	152,5
2	105	22	155
3	107,5	23	157,2
4	110	24	160
5	112,5	25	162,5
6	115	26	165
7	117,5	27	167,5
8	120	28	170
9	122,5	29	172,5
10	125	30	175
11	127,5	31	177,5
12	130	32	180
13	132,5	33	182,5
14	135	34	185
15	137,5	35	187,5
16	140	36	190
17	142,5	37	192,5
18	145	38	195

19	147,5	39	197,5
20	150	40	200

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

Страхування

Сутність, принципи та системи страхування. Поняття страхових відносин, їхня характеристика. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин. Історія виникнення страхування в Україні та світі. Основні функції та принципи страхування. Системи страхування та їхнє застосування.

Договір страхування. Страховий ринок Сутність та види ризиків. Порядок оцінки ризиків. Тарифна ставка, структура та методи розрахунку. Страховий договір: поняття, зміст, порядок укладення та припинення. Страховий ринок та його структура. Організаційні форми страховиків. Структура страхових компаній. Об'єднання страховиків.

Державне регулювання страхової діяльності в Україні. Поняття та необхідність державного регулювання страхової діяльності. Типи та форми державного нагляду за страховою діяльністю. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Ліцензування страхової діяльності.

Особисте страхування: поняття, види та особливості здійснення. Страхування життя та особливості його здійснення. Страхування від нещасних випадків: добровільна та обов'язкова форми. Безперервне медичне страхування та страхування на випадок хвороби. Обов'язкове страхування громадян виїжджаючих за кордон. Страхування майна юридичних осіб. Страхування майна фізичних осіб. Страхування врожаю сільськогосподарських культур. Страхування тварин юридичними та фізичними особами.

Сутність страхування відповідальності та особливості здійснення. Особливості здійснення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Визначення страхових сум, збитку та страхових виплат при страхуванні відповідальності позичальника за неповернення кредиту. Специфіка проведення обов'язкового страхування відповідальності власників собак та страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності зброю.

Порядок визначення страхової суми та виплати при співстрахуванні. Визначення розміру страхової премії, участі цедента і перестраховика у відшкодуванні збитків за різними договорами перестраховування.

Показники фінансової діяльності страхових компаній та порядок їх розрахунку. Прибуток страховика та його розрахунок. Оподаткування страхової компанії. Визначення фінансової стійкості страхової компанії. Показники фінансової надійності страхової компанії та їх розрахунок. Оцінка платоспроможності страховика. Страхові резерви та порядок їх формування. Інвестиційна політика страховика.

Податкова система

Теоретичні та організаційні основи оподаткування. Поняття і функції податків. Форми платежів до бюджету, неподаткові платежі. Фіскальна, регулююча та контрольна функції податків. Вплив регулюючої та фіскальної функцій на ціноутворення. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків: за формою оподаткування, за економічним змістом, за засобом стягнення.

Наукові основи побудови податкової системи. Податки в системі державних доходів. Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Податкова система в Україні, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують.

Визначення поняття "податковий менеджмент". Податкова служба України. Мета діяльності податкової служби. Державна фіскальна служба України, юридичний статус фіскальної служби. Функції органів Державної фіскальної служби. Права, обов'язки та відповідальність фіскальної служби. Обслуговування платників, облік платників. Світовий досвід організації роботи податкової служби. Поняття "ухилення від податків". Види ухилення від податків. Приховування доходів та інші форми податкових зловживань. Особливості ухилення від податків у сфері тіньової економіки. Можливості ухилення від сплати з різних видів податків. Боротьба з ухиленням від сплати податків. Сутність та форми перекладання податків.

Сутність та призначення податку на додану вартість (ПДВ), теоретичні засади ПДВ. Схема оподаткування та використання зарубіжного досвіду використання ПДВ. Об'єкти оподаткування та операції, що не є об'єктами оподаткування. База оподаткування. Операції, звільнені від обкладення ПДВ. Ставки податку, нульова ставка, її значення. Порядок обчислення та сплати податку на додану вартість. Склад податкової накладної. Дати виникнення податкового зобов'язання з ПДВ. Дата виникнення та сутність податкового кредиту з ПДВ. Порядок визначення суми податку на додану вартість, яка перераховується до бюджету, або суму бюджетного боргу. Строки сплати податку та податкова декларація з ПДВ.

Акцизний збір в системі непрямого оподаткування. Фіскальний та регулюючий характер акцизу та мита. Сутність впливу цих податків на структуру попиту. Платники акцизу, об'єкт оподаткування, підакцизна товарна група. Порядок сплати та перерахування.

Мито як джерело доходів бюджету, митна політика. Термінологія митної справи: митна територія й митний контроль, ввезення, вивезення та транзит товарів, митна декларація і декларанти. Платники і ставки мита. Порядок сплати мита. Пільги для юридичних і фізичних осіб. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Основи прибуткового оподаткування підприємства. Діалектика прямого оподаткування в Україні, податок на доход та податок на прибуток: переваги та недоліки. Платники податку на прибуток підприємства. Об'єкт оподаткування. Визначення складу валових витрат. Визначення валових витрат, особливості віднесення витрат подвійного призначення до складу валових витрат платника.

Особливості визначення складу витрат на оплату праці. Оподаткування операцій особливого виду (бартерних, страхової діяльності, розрахунків у валюті, торгівлі цінними паперами). Інші особливості оподаткування. Ставка податку та основна схема визначення оподаткованого прибутку. Податкові періоди, дати збільшення валових розходів та валових доходів. Порядок нарахування, обчислення та строки виплати податку.

Основи оподаткування фізичних осіб в Україні. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки податку на доходи громадян. Податковий кредит, його застосування при оподаткуванні фізичних осіб, податкова соціальна пільга, особливості її застосування. Оподаткування особливих видів доходів: інвестиційного доходу, спадщини та даріння, доходів від реалізації рухомого і нерухомого майна. Особливості оподаткування доходів громадян, які займаються підприємницькою діяльністю.

Оподаткування фізичних осіб-підприємців (ФОП), ФОП як платники єдиного податку. Сутність єдиного податку ФОП. Переваги єдиного податку. Категорії платників єдиного податку. Порядок сплати єдиного податку. Сплата єдиного соціального внеску приватними підприємцями – платниками єдиного податку.

Види майнового оподаткування. Податок на майно: сутність та перспективи застосування в Україні. Джерела сплати, ставки та об'єкти оподаткування. Податок на землю, об'єкти та платники. Проблеми оподаткування земельних ділянок, оцінювання землі. Податок на власників транспортних засобів. Об'єкти, правила сплати, ставки податку. Підпорядкованість стягнення майнових податків. Податок на спадщину та даріння. Світовий досвід.

Місцеві податки та збори. Об'єкти, платники та спрямування коштів місцевих податків. Ринковий збір, податок з реклами. Комунальний податок. Інші місцеві податки та збори. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо вилучення місцевих податків та зборів. Оподаткування іноземних юридичних осіб та громадян місцевими податками та зборами. Джерела сплати місцевих податків та зборів. Відповідальність платників.

Основи і мета встановлення плати за ресурси. Державна власність на ресурси як основа отримання державою доходів за їх використання. Принципи встановлення плати за ресурси: обов'язковість і однократність. Обов'язковість і однократність плати за ресурси як передумова встановлення реальної собівартості. Плата за ресурси як інструмент впливу на економічне та раціональне використання ресурсів. Лісовий дохід, його сутність і призначення. Плата за воду. Плата за розробку корисних копалин (мінеральні ресурси).

Інші податки та збори, відрахування до цільових державних фондів, державне мито, торгівельний патент, податок на промисел.

Фінанси підприємств

Зміст фінансової діяльності підприємства. Зміст та фінансові завдання операційної діяльності суб'єктів господарської діяльності. Інвестиційна складова фінансово-господарської діяльності підприємств. Характеристика основних завдань фінансової діяльності суб'єктів господарської діяльності. Організаційне забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарської діяльності.

Характеристика ієрархічних схем організаційного забезпечення фінансової діяльності суб'єктів господарської діяльності.

Фінансова діяльність підприємства. Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємств. Безготівкові та готівкові розрахунки. Проведення касових операцій.

Порядок відкриття підприємствами розрахункового, поточного, валютного, позичкового, депозитного та інших рахунків у банку. Принципи організації розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.

Склад і класифікація грошових надходжень підприємств. Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг). Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Формування валового й чистого доходу. Формування прибутку підприємств. Розподіл прибутку підприємств і його використання. Сутність обігових коштів та їх організація. Визначення потреби в обігових коштах. Джерела формування обігових коштів.

Показники стану обігових коштів. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Банківське кредитування підприємств. Небанківське кредитування підприємств. Склад і структура основних фондів підприємств. Знос і амортизація основних фондів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Ремонт основних фондів і його фінансове забезпечення.

Оцінювання фінансового стану підприємства: необхідність та значення. Інформаційне забезпечення та показники оцінювання фінансового стану підприємства. Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства. Фінансова стійкість підприємства: сутність та показники.

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства. Фінансова стратегія підприємства. Зміст, завдання та методи оперативного і стратегічного фінансового планування. Зміст та структура фінансового плану підприємства. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Санаційний аудит. Фінансові джерела санації підприємств. Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства.

Характеристика основних форм фінансування суб'єктів господарської діяльності. Управління витратами в системі завдань фінансової діяльності суб'єктів господарської діяльності. Класифікації витрат підприємства за елементами та калькуляційними статтями. Операційний важіль та механізми його впливу на обсяги прибутку від виробничо-комерційної діяльності суб'єктів господарської діяльності.

Запас фінансової стійкості та його вплив на обсяги операційного прибутку підприємства. Фінансова характеристика інвестиційних проектів суб'єктів господарської діяльності. Реальне інвестування суб'єктів господарської діяльності. Реальні інвестиційні проекти суб'єктів господарської діяльності. Джерела фінансування інвестиційних проектів суб'єктів господарської діяльності.

Основні положення оцінювання вартості грошей у часі. Характеристика та схеми використання ануїтетного грошового потоку. Визначення поточної вартості ануїтетів. Амортизаційний графік ануїтетного грошового потоку.

Оцінювання доцільності капіталовкладень суб'єктів господарської діяльності. Характеристика грошового потоку (cash flow) як джерела окупності капіталовкладень суб'єктів господарської діяльності.

Основні завдання фінансового планування суб'єктів господарської діяльності. Горизонти фінансового планування. Фінансове планування діяльності суб'єктів господарської діяльності методом процента від реалізації продукції. "Золоте правило фінансування" суб'єктів господарської діяльності.

Сутність, цілі, напрями та види фінансового аналізу. Зв'язок фінансового аналізу з іншими науками. Джерела та розвиток науки "фінансовий аналіз". Предмет, цілі та задачі фінансового аналізу. Суб'єкт фінансового аналізу. Зовнішній та внутрішній фінансові аналізи, їхні особливості.

Методи та прийоми фінансового аналізу. Класифікація методів і прийомів фінансового аналізу. Основні методи аналізу фінансових звітів: горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз, аналіз відносних показників, порівняльний та факторний аналізи. Види факторного взаємозв'язку. Традиційні методи економічної статистики. Детермінований факторний аналіз та його прийоми. Стохастичне моделювання та методи стохастичного факторного аналізу. Основні типи моделей, що використовуються у фінансовому аналізі.

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Законодавча база складання фінансової звітності в Україні. Поняття фінансової звітності. Основна термінологія. Мета ведення фінансової звітності. Структура і зміст консолідованих форм фінансової звітності: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух коштів, звіт про власний капітал.

Аналіз капіталу підприємства та джерел його формування. Економічна сутність і особливості капіталу. "Ціна капіталу". Аналіз капіталу підприємства методом порівняльного аналітичного балансу. Аналіз структури та динаміки активів підприємства. Співвідношення основного й оборотного капіталу. Вивчення динаміки грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень, дебіторської заборгованості, матеріально-виробничих запасів. Аналіз джерел формування капіталу. Аналіз використання капіталу. Основні форми аналізу. Системи і методи аналізу. Аналіз фінансових коефіцієнтів, інтегральний фінансовий аналіз.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства та їхнього формування. Цілі, задачі, зміст та джерела аналізу фінансових результатів. Фактори зростання прибутку. Об'єкти аналізу (види прибутку). Розрахунок прибутку від звичайної діяльності та чистого прибутку підприємства. Аналіз виконання завдання, рівнів та динаміки прибутку. Фактори, які формують прибуток підприємства. Методика факторного аналізу валового прибутку.

Аналіз прибутку і рентабельності з використанням міжнародних стандартів. Взаємозв'язок обсягу продаж, собівартості та прибутку. Методика аналізу прибутку за системою "директ-костинг". Алгоритми розрахунку впливу факторів на зміну суми прибутку на основі маржинального аналізу. Порівняльний аналіз результатів. Алгоритми розрахунку впливу факторів на зміну рентабельності витрат за системою "директ-костинг". Порівняльний аналіз результатів.

Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Поняття "ліквідність балансу". Методи аналізу ліквідності: порівняння та аналітичні

коефіцієнти. Показники ліквідності та порядок їхнього розрахунку. Поняття "платоспроможність підприємства". Критерії платоспроможності. Грошова платоспроможність. Розрахункова платоспроможність. Ліквідна платоспроможність.

Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства. Сутність фінансової стійкості підприємства. Напрями оцінювання фінансової стійкості. Розрахунок узагальнюючих та часткових показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості.

Аналіз ділової активності, ефективності та прибутковості діяльності підприємства. Система показників ділової активності, ефективності та прибутковості діяльності підприємства. Оцінювання ділової та ринкової активності підприємства. Аналіз використання необоротних та оборотних активів. Оцінювання ефективності використання власного і позичкового капіталу. Порівняльна комплексна рейтингова оцінка підприємств-емітентів.

Аналіз грошових потоків підприємства. Поняття грошового потоку. Фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства. Зміст і склад "Звіту про рух грошових коштів". Аналіз показників звіту. Аналіз руху коштів в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Чисті грошові потоки та їхнє оцінювання.

Аналіз і прогнозування банкрутства підприємства. Поняття банкрутства. Види банкрутства, його зовнішні та внутрішні причини. Моделі прогнозування банкрутства підприємства. Шляхи запобігання банкрутству. Шляхи фінансового оздоровлення підприємства.

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємства. Сутність комплексного фінансового аналізу. Методичні основи проведення аналізу. Етапи комплексного оцінювання фінансового стану підприємства.

Фінанси

Сутність та функції фінансів, розподільча і контрольна функції фінансів, процес первинного і вторинного розподілу. Фінанси як економічна, вартісна, розподільча категорія, необхідність фінансів в умовах товарного господарства. Роль фінансів в процесі розширеного відтворення. Форми фінансового забезпечення відтворювального процесу. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.

Фінансова система, сфери та ланки фінансових відносин, поняття та структура фінансової системи. Фінансова політика держави як складова частина економічної і соціальної політики держави, стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.

Управління фінансами, об'єкти і суб'єкти управління, оперативне та довгострокове управління фінансами держави, державний фінансовий менеджмент. Фінансовий контроль, види і форми фінансового контролю.

Загальна характеристика державних фінансів. Структура та склад державних ресурсів, процеси мобілізації державних доходів, методи мобілізації, напрями державних витрат.

Бюджет і бюджетна система держави. Бюджет як економічна та юридична категорія, місце і роль бюджету в загальній системі фінансових відносин, функції бюджету. Бюджетний устрій і бюджетна система держави, бюджетне регулювання. Бюджетний процес, дефіцит і профіцит бюджету.

Формування та функціонування державних цільових фондів. Роль державних цільових фондів у забезпеченні економічних та соціальних потреб суспільства, методи мобілізації та напрями використання коштів державних цільових фондів.

Державний кредит та державний борг. Економічна та фінансова сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту, види державного кредиту, внутрішній і зовнішній кредит. Капітальний і поточний державний борг, причини і наслідки зростання державного боргу, джерела та механізм погашення і управління державним боргом.

Місцеві фінанси та міжбюджетні відносини. Сутність місцевих фінансів, їхня роль у здійсненні фінансової політики держави, фінансові ресурси місцевого самоврядування, місцеві бюджети, особливості і проблеми їх функціонування. Субсидії, субвенції і дотації та їх роль у міжбюджетних відносинах. Збалансування бюджетів різних рівнів.

Фінанси підприємства. Грошові кошти, фінансові ресурси та фонди підприємства. Грошові надходження підприємства та їхнє використання. Кругообіг основних фондів підприємства та амортизація. Сутність та основи обігу оборотних засобів підприємства.

Фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності та міжнародні фінанси. Структура платіжного балансу, валютний курс. Складові, ланки та грошові потоки міжнародних фінансів, валютний ринок. Фінанси міжнародних організацій.

Фінансовий ринок. Складові елементи та грошові потоки фінансового ринку. Ринок грошей та ринок капіталів. Ринок фінансових послуг. Кредитний ринок, ринок цінних паперів, фондова біржа.

Банківська система

Структура банківської системи. Банки як елемент банківської системи. Етапи формування сучасної банківської системи. Банківська діяльність. Небанківські фінансові установи. Кредитна система. Функції банківської системи. Трансформаційна функція. Функція регулювання грошової маси. Функція забезпечення сталості банків і грошового ринку (стабілізаційна). Характерні особливості грошового ринку. Грошовий оборот. Грошовий потік. Грошовий ринок.

Правова основа діяльності Національного банку України (НБУ). Правовий статус, принципи організації і діяльності НБУ. Основні функції центрального банку держави. Рада НБУ. Правління НБУ. Функції НБУ. Операції Національного банку України. Нагляд за діяльністю комерційних банків. Зовнішні ризики. Внутрішні ризики. Загальний нагляд. Інтенсивний нагляд. Нагляд високого ступеня. Суть та роль грошово-кредитної політики. Розроблення та реалізація державної грошово-кредитної (монетарної) політики. Стратегічні, проміжні та

тактичні цілі. Інструменти грошово-кредитної політики. Політика відкритого ринку. Облікова ставка НБУ (офіційна). Політика обов'язкових резервів. Селективні методи грошово-кредитної політики.

Види і класифікація комерційних банків. Публічні акціонерні банки. Кооперативні банки. Універсальні банки. Спеціалізовані банки. Міжнародні банки. Республіканські банки. Регіональні банки. Організаційна структура комерційних банків. Збори акціонерів або учасників кооперативу. Рада банку. Правління банку. Ревізійна комісія банку. Функції комерційних банків. Функція мобілізації тимчасово вільних коштів. Функція кредитування підприємств і населення. Функція випуску кредитних грошей. Функція забезпечення розрахунково-платіжного механізму. Емісійно-установча функція. Трансформаційна функція. Операції і послуги комерційних банків. Пасивні операції. Активні операції. Банківські послуги. Порядок реєстрації комерційних банків та ліцензування банківської діяльності. Учасники банку. Механізм створення та реєстрації банку. Філія банку. Представництво банку. Отримання ліцензії на право здійснення банківських операцій. Відмова у видачі ліцензії.

Склад, структура й економічна характеристика банківських ресурсів. Власні ресурси. Залучені ресурси. Запозичені кошти. Постійні ресурси. Тимчасові ресурси. Ресурси прямого прогнозування. Ресурси непрямого прогнозування. Формування власного капіталу банку. Власний капітал банку. Захисна функція капіталу. Оперативна функція капіталу. Регулююча функція капіталу. Статутний капітал банку. Резервний та спеціальні фонди комерційного банку. Нерозподілений прибуток. Субординований борг. Операції банків із залучення вкладів і депозитів. Вклади до запитання. Строкові вклади. Депозити на певний строк. Ощадні вклади. Безстрокові кредити. Залучення ресурсів на міжбанківському ринку. Міжбанківський кредит. Добові міжбанківські кредити. Строкові кредити. Управління ресурсами комерційного банку. Управління ресурсами комерційного банку на державному рівні. Управління ресурсами на рівні комерційного банку.

Види банківських рахунків. Поточний рахунок. Рахунки за спеціальними режимами їхнього використання. Поточні рахунки типу «Н». Поточні рахунки типу «П». Карткові рахунки. Поточні (накопичувальні) рахунки виборчих фондів. Інвестиційні рахунки. Вкладний (депозитний) рахунок. Ідентифікація клієнтів. Порядок відкриття рахунків у національній валюті юридичним особам та фізичним особам – суб'єктам підприємницької діяльності. Порядок відкриття рахунків у національній валюті фізичним особам і використання коштів за цими рахунками. Порядок відкриття уповноваженими банками України рахунків в іноземній валюті. Порядок закриття рахунків.

Принципи організації безготівкових розрахунків. Види розрахункових документів і правила документообігу при здійсненні безготівкових розрахунків. Фінансові та комерційні документи. Розрахункові та платіжні документи. Форми безготівкових розрахунків. Способи платежів. Платіжне доручення. Платіжна вимога. Платіжна вимога-доручення. Розрахунковий чек. Акредитив. Покритий і непокритий акредитив. Відкличний та безвідкличний акредитив. Вексель. Простий та перевідний (тратта) вексель. Розрахунки з використанням платіжних

карток. Банківська платіжна картка. Дебетна картка. Кредитна картка. Картка з магнітною стрічкою. Картка з мікропроцесором.

Організація готівкових грошових розрахунків. Касові документи. Касові операції. Операційна каса. Операційний час. Післяопераційний час. Цінності. Ліміт каси. Гранична сума готівкового розрахунку. Організація роботи банку з касового обслуговування клієнтів: порядок прийняття банками готівки; порядок видачі банками готівки. Касові документи. Прибуткові касові документи. Видаткові касові документи. Здійснення касових операцій через банкомати. Операції банкоматів.

Сутність і функції кредиту. Класифікація кредитів. Кредит. Види банківських кредитів. Принципи кредитування. Функції кредиту. Перерозподільна функція. Функція створення грошей. Контрольна функція. Ризики кредитної діяльності комерційного банку. Кредитний ризик. Ризик, пов'язаний із позичальником, гарантом, страховиком. Ризик, пов'язаний із предметом застави. Системний ризик. Форс-мажорний ризик. Рівень ризику за групами кредиту. Групи класифікації кредитного портфеля комерційного банку. Організація процесу кредитування. Кредитна політика. Пріоритети у розробці кредитної політики. Етапи банківського кредитування. Попередній етап. Поточний етап. Підсумковий етап. Оцінка фінансового стану позичальника. Позичковий процент та його диференціація.

Валютні системи. Національна валютна система. Міжнародні валютні системи. Регіональні валютні системи. Світова валютна система. Валютний курс і конвертованість валюти. Валютний курс. Пряме котирування. Зворотне котирування. Валюта котирування. База котирування. Режим валютних курсів. Фіксований валютний курс. Плаваючий обмінний (валютний) курс. Змішаний режим обмінного (валютного) курсу. Методи регулювання валютного курсу. Крос-курс. Конвертованість валюти. Повна конвертованість. Часткова конвертованість. Валютні операції банків. Поточні валютні операції. Операції "тод", "том", "спот". Термінові валютні операції. Форвардні операції. Валютний "своп". Валютний ф'ючерс. Валютний опціон. Арбітражні операції. Право вивозу за межі України валютних цінностей. Індивідуальна ліцензія Національного банку України. Операції банків з дорогоцінними металами. Банківські метали. Види операцій з банківськими металами.

Діяльність банків на фондовому ринку. Емісійна діяльність. Інвестиційна діяльність. Моделі організації ринку цінних паперів. Сек'юритизація банківських кредитів. Пасивні (емісійні) операції банків із цінними паперами. Технологія розміщення акцій. Портфель цінних паперів. Стратегічні інвестиції. Портфельні інвестиції. Пасивна (консервативна, очікувальна) стратегія. Активна стратегія формування й управління портфелем цінних паперів. Активні операції банків з цінними паперами.

Банківські послуги та їх види. Банківські послуги. Факторингові операції. Форфейтингові операції. Лізингові операції. Гарантійні операції. Факторингові і форфейтингові операції. Факторингу без фінансування. Факторинг з фінансуванням. Факторинг з правом регресу. Факторинг без права регресу. Внутрішній факторинг. Зовнішній факторинг. Форфейтинг. Лізингові операції банків. Фінансовий лізинг. Оперативний лізинг. Пайовий договір лізингу.

Зворотний лізинг. Міжнародний лізинг. Гарантійні операції і трастові послуги банків. Види банківських гарантій. Платіжні гарантії. Договірні (контрактні) гарантії. Трастові послуги. Інші нетрадиційні банківські операції. Агентські послуги. Посередницькі послуги. Консультаційні послуги. Інформаційні послуги. Фінансовий інжиніринг.

Завідувач кафедри
фінансів, банківського бізнесу
та оподаткування,
д.е.н., професор

Л.О. Птащенко